

Løgtingssetan

Løgtingið verður sett á Ólavsøku. 29. juli fara tingmenn, landsstýrismenn, ríkisumboðsmaður og embætismenn í skrudgongu úr tinghúsinum í Havnar Kirkju. Eftir gudstænastuna verður gingið niðan aftur í tinghúsið, har tingið verður sett. Á hesum fundi heldur lögmaður Ólavsøkurøðuna, har hann viður støðuna í samfelagnum. Tingið umrøður løgmannsrøðuna í fyrstu viku í august. Í hesum orðaskifti verður støðan í samfelagnum sum heild viðgjørd.

Løgtingið viður millum 100 og 150 mál í eini tingsetu, men málini eru ógvuliga ójovn bæði til støddar og av týðningi. Tingsetan er frá Ólavsøku til Ólavsøku.

Uppskot til løgtingsfíggarlóg skal leggjast fram innan 1. oktober og skal vera samtykt innan 31. desember. Uppskot, sum skulu vera liðugt viðgjørd fyri Ólavsøku, kunnu ikki, uttan í serligum førum, verða framløgd seinni enn 5. mars á hvørjum ári. Øll uppskot, sum ikki eru liðugt viðgjørd á Ólavsøku, fella burtur og mugu leggjast fram av nýggjum, skulu tey hava viðgerð.

Tingnevndir

Løgtingið hevur 7 fastar nevndir, sum sambært tingskipanini verða valdar fyri alt valskeiðið, uttan so er, at tingið samtykkir, at nevndirnar skulu veljast av nýggjum.

Fíggarnevndin veitir eykajáttanir sbr. § 44, stk. 2 í stýrisskipanarlógini og gevur annars løgtinginum tilmæli í fíggar-, búskapar-, skatta- og avgjaldsmálum.

Uttanlandsnevndin gevur landsstýrinum tilráðingar í uttanlandsspurningum smb. § 54 í stýrisskipanarlógini og gevur annars løgtinginum tilmæli í øllum uttanlands-, markna- og verjumálum, eisini um viðurskiptini við Danmark.

Vinnunevndin gevur løgtinginum tilmæli í fiskivinnu-, sjóvinnu-, fiskiídnaðar- og øðrum ídnaðarmálum, alivinnu-, landbúnaðar-, umhvørvis-, samskiptis- og samferðslumálum, orku- og oljvinnumálum og handilsmálum. Hon gevur eisini tilmæli viðvíkjandi partafeløgum, skrúsetingum o.ø.m.

Trivnaðarnevndin gevur løgtinginum tilmæli í almanna-, heilsu-, arbeiðsmarknaðar- og íbúðarmálum.

Mentanarnevndin gevur løgtinginum tilmæli í útbúgvingar-, menta- og kirkjumálum.

Rættarnevndin gevur løgtinginum tilmæli í rættarmálum og kommunumálum.

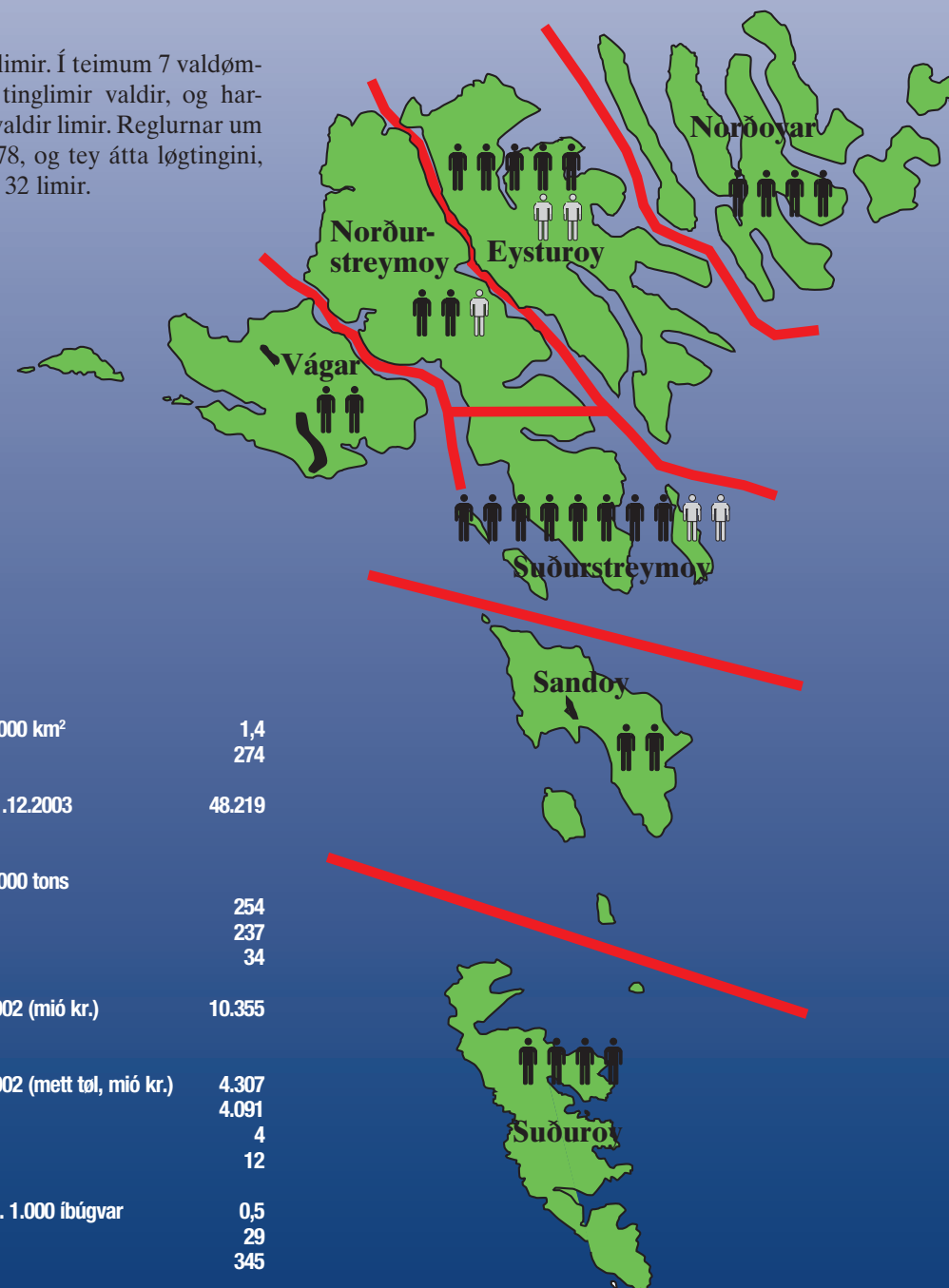
Landsstýrismálanevndin hevur rættarligt eftirlit við, at lögmaður og landsstýrismenn halda lóggávuna. Hon røkir starv sítt smb. § 38 í stýrisskipanarlógini. Nevndin hevur heimild at boðsenda løgmanni ella landsstýrismanni at koma á fund at greiða frá ávísing máli.

Umframt tær føstu nevndirnar kann tingið eisini samtykkja at seta aðrar nevndir at viðgera ávísing máli.

Útgevari: Føroya Løgting / Repro, umbróting og prent: Føroyaprent / Tórshavn 2004.

Soleiðis eru valdøminu umboðað á tingi

Løgtingið hevur millum 27 og 32 limir. Í teimum 7 valdømunum verða 27 umdømisvaldir tinglimir valdir, og harafturat kunnu vera upp til 5 eykavaldir limir. Reglurnar um tingmannatalið komu í gildi í 1978, og tey átta løgtingini, sum eru vald síðan, hava øll havt 32 limir.

Lyklatøl um Føroyar

Landøki	1.000 km ²	1,4
Fiskiøki	-	274
Fólkatal	31.12.2003	48.219
Føroysk veiða á øllum leiðum (2001)	1.000 tons	
- av hesum:		
Nærleiðir:	-	254
Miðleiðir:	-	237
Fjarleiðir:	-	34
Bruttotjóðarúrtøka, BTÚ Íløgur	2002 (mió kr.)	10.355
Útflutningur Føroya	2002 (mett tøl, mió kr.)	4.307
- av hesum vóru:		
fiskavørur:	-	4.091
skip:	-	4
aðrar vørur:	-	12
Læknar	pr. 1.000 íbúgvar	0,5
Bókaútgáva	-	29
Persónbilar	-	345

Arbeiðsháttur løgtingsins

Tingið starvar eftir teim formligu reglum, sum ásettar eru í stýrisskipanarlógini og tingskipanini.

Tað eru 5 ymisk sløg av lögtingsmálum:

1. Uppskot til lögtingslóg
2. Uppskot til ríkislógartilmæli
3. Uppskot til samtyktar
4. Frágreiðingar, skrivligir, munnligir ella ófráboðaðir fyrispurningar
5. Misálit á løgmann ella landsstýrismenn

Áðrir viðgerðarháttir eru ikki. Bara løgmaður, landsstýrismaður ella lögtingsmaður kunnu byrja mál í lögtinginum. Skrivar borgari ella felag lögtinginum bræv um eitthvørt, so verður hetta ikki tikið til viðgerðaruttan so, at lögtingsmaður tekur málið upp sum lögtingsmál.

Uppskot til lögtingslógir

Uppskot til lögtingslóg skal fyri á fyra ymiskum tingfundum. Harumframt fær málið nevndarviðgerð í lögtingsnevnd og hjá løgmanni.

Framløga

Lögtingslóguruppskot er framlagt, tá lögtingsformaðurin boðar frá tí av tingsins røðarapalli á tingfundi. Eintak av uppskotinum verður latið hvørjum tingmanni í seinasta lagi sama dag. Á framløgufundinum verður málið ikki umrøtt, og kann heldur ikki beinast í nevnd.

1. viðgerð

Uppskot kann fáa 1. viðgerð 2. yrkadagin eftir framløgu. Við 1. viðgerð verður uppskotið umrøtt í síni heild. Broytingaruppskot kunnu verða fráboðað og umrødd.

Nevndarviðgerð

Eftir 1. viðgerð fáa málini vanliga nevndarviðgerð. Tað er lögtingsformaðurin, ið ger av, um mál skal beinast í nevnd, og hvørja nevnd tað skal í. Nevndin skrivar tinginum álit, og meirilutin ella minnilutar í nevndini kunnu seta fram broytingaruppskot. Vanliga fáa mál bara nevndarviðgerð millum 1. og 2. viðgerð. Tingið kann tó á øðrum viðgerðarstigum samtykkja at beina mál í nevnd. Undir nevndarviðgerðini granska nevndarlimirnir uppskotið gjøllari og fáa til vega eyka upplýsingar frá almennum og privatum, og í summum førum kallar nevndin eisini fólk inn á fund at fáa tey at siga sína hugsan um uppskotið.

2. viðgerð

2. viðgerð kann vera 3. yrkadagin eftir, at 1. viðgerð endaði, tó ikki fyrr enn 2. dagin eftir, at møguligt nevndarálit er lagt fram. Tingmaður kann skrivliga seta fram broytingaruppskot, men skal tað vera gjørt, áðrenn orðaskiftið við 2. viðgerð er byrjað. Nevndin, meirilutin ella minnilutin kann eisini skrivliga seta fram broytingaruppskot, eftir at 2. viðgerð er byrjað, men áðrenn orðaskiftið er endað. 2. viðgerð endar við atkvøðugreiðslu. Fellur uppskotið, steðgar viðgerðin her.

3. viðgerð

3. viðgerð kann vera 3. yrkadagin eftir, at 2. viðgerð endaði, ella eftir at møguligt nevndarálit er lagt fram. 4 tingmenn kunnu í felag skrivliga seta fram broytingaruppskot, og um málið er beint í nevnd við 2. ella 3. viðgerð, so kann meiriluti ella minniluti í nevndini skrivliga seta fram broytingaruppskot. Broytingaruppskot kann leggjast fram við 3. viðgerð, áðrenn orðaskiftið byrjar. Við 3. viðgerð verða broytingaruppskot og tær greinar, broytingaruppskotið viðvíkir, umrødd fyrst og koma fyrst til atkvøðugreiðslu. Eftir hetta verður endalig viðgerð, tá tingið samtykkir ella fellir uppskotið.

Staðfesting og kunngerð

Sjálvt um lögtingið hevur samtykt lögtingslóguruppskot, so er tað ikki bindandi fyri borgaran. Tað gerst tað ikki fyrr, enn løgmaður hevur staðfest uppskotið sum lögtingslóg og kunngjørt tað í Kunngerðablaðnum. Løgmaður hevur fullan rætt at nokta at staðfesta uppskotið, og tá verður so eingin lögtingslóg, men í flestum førum ger hann tað, tí annars fær hetta helst ta avleiðing, at tingið noyðir hann frá sum løgmann.

Uppskot til ríkislógartilmæli

Uppskot til ríkislógartilmæli verða viðgjørd á sama hátt sum uppskot til lögtingslógir. Einasti munur er, at endaliga úrslitið verður ikki kunngjørt alment, men harafturímóti fráboðað ríkismyndugleikunum av løgmanni. Tað samtykta uppskotið er ikki bindandi fyri borgaran, men, sum orðið sigur, eitt óbindandi tilmæli til ríkismyndugleikarnar at gera eina lóg. Aløftast fylgja ríkismyndugleikarnir tilmælinum.

Uppskot til samtyktar

Hesi mál verða viðgjørd sum uppskot til lögtingslógir. Tó enda hesi mál eftir atkvøðugreiðsluna við 2. viðgerð og skulu ikki staðfestast og kunngerast av løgmanni. Uppskot til samtyktar eru ikki bindandi, hvørki fyri landsstýrið ella borgaran. Í onkrum førum krevst tó eftir stýrisskipanarlógini, at ein tingsamtykt skal til, fyri at landsstýrið kann gera eitthvørt, eitt nú gera týdningarmiklar sáttmálar við onnur lond.

Frágreiðingar, skrivligir, munnligir ella ófráboðaðir fyrispurningar

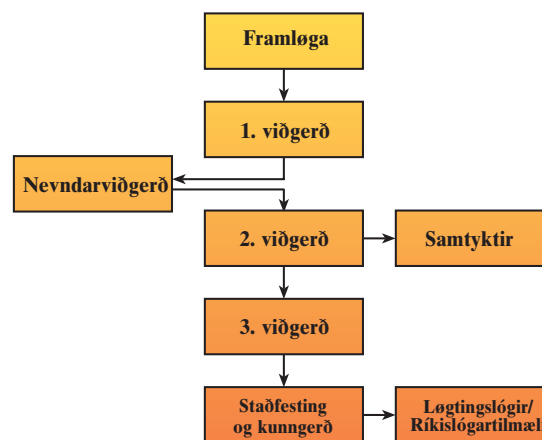
Tað, sum eyðkennir hesi tingmál, er, at lögtingið onga niðurstøðu ger. Málið verður umrøtt á tingi, og so er liðugt, eingin atkvøðugreiðsla og eingin nevndarviðgerð. Við hesum viðgerðarháttum kann lögtingsmaður fáa allar tær upplýsingar, hann hevur fyri neyðini, frá løgmanni, landsstýrismanni ella ríkisumboðsmanninum, og út frá hesum gera sær sínar politisku niðurstøður um, hvat ið hann ætlar.

Misálit

Eftir stýrisskipanini er tað so, at løgmaður og landsstýrismenn eru óheftir av lögtinginum. Løgmaður tilnevnir landsstýrismenninar, meðan lögtingsformaðurin tilnevnir løgmann, um ikki 17 tingmenn eru ímóti lögmansevni lögtingsformansins. Løgmaður og landsstýrismenninir eru tó ikki óheftari enn so, at um so er, at 17 tingmenn eru ímóti einum av teimum, so mugu teir leggja frá sær. Mál um misálit á løgmann ella landsstýrismann verða bert viðgjørd á einum tingfundi. Uppskot um hetta verður lagt fram av lögtingsmanni og alt fyri eitt tikið til umrøðu í tinginum, og beint eftir umrøðuna verður atkvøðugreiðsla.

Tingfundir

Lögtingsfundir eru almennir.

Løgtingið

www.logting.fo

Løgtingið hevur røtur meira enn 1000 ár aftur í tíðina. Síðan 1948 hevur løgtingið havt lóggávuveld í málsøkjum, sum eru yvirtikin sum feroysk sermál eftir Heima-stýrisslógini. Føroya Landsstýri hevur útinnandi valdið í hesum málsøkjum.

Løgtingið verður valt fyri fyra ár og hevur millum 27 og 32 limir, sum verða valdir í teimum sjei valdømunum. Seks flokkar eru umboðaðir í lögtinginum.

Søga Løgtingsins

Løgtingið hefur røtur meira enn 1000 ár aftur í tíðina. Fyrsta søguliga heimild, sum nevnir ting og tinghald í Føroyum, er *Færeyingasaga*, sum varð skrivað í Íslandi um ár 1200, men søgugransk- arar halda, at Løgtingið varð sett á stovn stutt eftir norrøna land- námið um ár 800.

Heilt aftur í elstu tíð vórðu tær størstu avgerðirnar, galdandi fyri alt landið, tiknar á tinginum í Tórshavn. Í gamlari tíð varð tingið hildið á helluni úti í Tinganesi.

Umleið 1035 komu Føroyar undir Noregs kong, men søgugransk- arar meta, at tann gamla tingskipanin varð varðveitt.

1274 - 1816

Upprunaliga hefur ting føroyinga helst verið eitt alting, har allir frælsir menn kundu møta, men tá *Landslóg Magnusar Lógbøtara* varð sett í gildi í 1274, varð tingið broytt til eitt løgting.

Tingmannatalið varð sett til 36. Tingið valdi løgmann, sum kongur síðan tilnevndi. Løgtingið segði upp dóm og hevði samskipti við kong og myndugleika hansara. Kongsins umboðsmaður á tingi var fútin, sum hevði ábyrgdina av kongsins inntøkum í Føroyum. Hann var eisini almennur ákæri. Løgtingið hevði egnan skrivara, sum varð nevndur sorinskrivari. Løgtingið virkaði sum yvrrættur, og dómar, ið vórðu sagdir á vartingunum úti í sýslunum, kundu skjótast inn fyri løgtingið.

Í 1380 komu Føroyar, sum norskt krúnland, undir danskan kong, men tær vórðu framvegis mettar at vera norskt land.

Tá *Norska Lóg* Kristians V varð sett í gildi í Føroyum í 1688, varð talið á lögtingsmonnum økt til 48, men hvør tingmaður kundi bara sita í eitt ár í senn. Henda skipanin bar við sær, at løgtingið ikki fekk so roynd fólk sum fyrr, og tí minkaði týðningur tess, meðan embætis- valdið vaks. Fútin og sorinskrivarin fingur størri vald, meðan lög- mansembætið smátt um smátt fánaði burtur.

1816 - 1852

Eftir at Noreg fór frá Danmark við friðinum í Kiel í 1814, vórðu Føroyar verandi saman við Danmark.

Í 1816 varð Føroya gamla løgting tikið av og við tí eisini løgman- sbætið. Sorinskrivarin dømdi nú einsamallur.

Føroya amt varð helst sett á stovn í 1720, men serstakur føroyskur amtmaður kom ikki fyri enn í 1816. Amtmaðurin tók einsamallur støðu til, hvørjar danskar lógir skuldu setast í gildi í Føroyum.

1852 - 1948

Í 1852 varð Løgtingið eftir ynski føroyinga endurreist, tó bert sum ráðgevandi stovnur hjá donsku rikismyndugleikunum viðvíkjandi styrkingini av Føroyum. Løgtingið hevði 18 valdar limir. Amtmað- urin og próstururin høvdu eisini sæti á tingi, og amtmaðurin var for- maður.

Í 1906 varð tingmannatalið hækkað til 22, men aðramáta stóð henda skipanin við til 1923. Tá varð tingmannatalið broytt soleiðis, at 20 vórðu umdømisvaldir og upp til 10 eykavaldir. Samstundis fór prósturur úr tinginum, og eftir hetta valdi tingið sjálvt formannin.

EFTIR 1948

Eftir seinna heimsbardaga var stórus meiriluti fyri eini nýskipan av Føroya støðu í ríkinum. Eftir samráðingar millum umboð fyri lög- tingið og donsku stjórnina varð fólkkaatkvøða havd 14. september í 1946. Veljararnir skuldu velja ímillum antin eitt ógvuliga avmarkað heimastýri ella loysing frá Danmark. Úrslitið var ein tepur meiriluti fyri loysing, men ósemja tók seg upp um tulkningina av úrslitinum – um hon var vegleiðandi ella bindandi. Eftir lögtingsvalið í 1946 og nýggjar tingingar við danir, varð *Heimastýrslógin* sett í gildi í 1948.

Eftir hetta broyttist virksemið hjá løgtinginum munandi. Meðan tað higartil bert hevði verið ráðgevandi, fekk tað nú innan karmar Heimastýrslógarinnar lóggávvald í yvrtiknum sermálum. Í Heima- stýrslógini eru málsøkini býtt sundur í A-mál og B-mál. A-mál eru føroysk sermál og kunnu yvirtakast, um antin heimastýrið ella ríkis- stýrið vil tað. B-mál kunnu yvirtakast, um heimastýrið og ríkisstýrið í samráðingum semjast um, at so skal verða. Verjumál og uttanríkis- mál liggja uttan fyri Heimastýrslógina. Í øllum málum, uttan yvir- tiknum sermálum, liggur lóggávvaldið hjá Fólkatunginginum, har føy- oyingar eiga tvey umboð. Sambært Heimastýrslógini ræður lögting- ið fyri stýrisskipan Føroya og fyri tingskipanini.

Útinnandi vald í sermálum hevur Føroya Landsstýri, sum er skip- að við lögmanni og landsstýrismonnum. Í øllum øðrum málum er útinnandi vald hjá donsku stjórnini. Tó kann heimastýrið eftir sam- ráðingar við ríkisstýrið yvirtaka fyrisitingina av felagsmálum. Í Føy- oyum er ríkisstýrið umboðað av ríkisumboðsmanninum. Hann hevur stjórnarinnar vegna møti- og talurætt í løgtinginum, men ikki at- kvødurætt.

Hvussu heimastýrið skipar seg innanhýsis, er eitt yvrtikið sermál. Hetta er gjørt við lögtingslóg nr. 103 frá 26. juli 1994 um stýrisskipan Føroya. Eftir hesi lóg § 1 er valdsbýtið í Føroyum soleiðis, at lög- gávvaldið í yvrtiknum málum er hjá løgtinginum og lögmanni í felag, útinnandi valdið hjá landsstýrinum, meðan dómvaldið í slík- um málum liggur hjá dómstólum ríkisins.

Í løgtinginum, sum verður valt fyri 4 ár í senn, sita í mesta lagi 33 tingmenn, sum verða valdir á almennum, loyniligum og beinleiðis vali. Í landsstýrinum sita lögmaður og minst 2 landsstýrismenn. Lög- maður verður tilnevndur óbeinleiðis av løgtinginum á tann hátt, at lögtingsformaðurin eftir at hava fingið frágreiðing frá floksformonn- unum leggur fyri løgtingið uppskot, sum atkvøtt verður um. At- kvøður meir enn helmingurin av øllum tingmonnum ímóti uppskot- inum, er tað fallið. Annars er tað samtykt. Lögmaður setir og loysir úr starvi landsstýrismenninar. Hvørki lögmaður ella landsstýrismað- ur kann verða sitandi í sessi sínum, um so er, at løgtingið við at- kvøðugreiðslu, har helmingurin av øllum tingmonnum atkvøður fyri, hevur samtykt, at tað ikki longur hevur álit á lögmanni ella avvarð- andi landsstýrismanni. Lögmaður kann, nær ið vera skal, skriva út val til løgtingið.

Tingmannaskipanin var óbroytt frá 1923 til 1978. Tá varð lög- tingsvallógin broytt soleiðis, at veljast skulu 27 umdømisvaldir ting- menn og upp til 5 eykavaldir.

Lögmaður og landsstýrismenn kunnu ikki hava sæti á tingi. Teir hava uppskots- og talurætt, men ikki atkvødurætt.

Løgtingsmenn valdir 20. januar 2004

Umboðanin á tingi

Seks flokkar eru umboðaðir á tingi. Eitt eyðkenni fyri føroyskan politikk er, at hann gongur eftir tveimum ásum: einum tjóðskaparligum í spurning- inum millum Føroyar og Danmark og einum hugmyndafrøðiligum frá vinstru til høgru.

Føroyska flokkaskipanin hevur sín uppruna í teiri spjaðing, sum eftir 1900 kom í føroysku tjóðskaparrørsluna, ið tók seg upp í seinasta fjórðingi av 19. øld.

Sjálvstýrisflokkurin, sum varð formliga stovnaður í 1909, men fekk umboð á tingi í 1906, vildi geva løgtinginum størri vald í føroyskum viðurskiftum og geva føroyskum somu rættindi sum danskt sum skúlamál, kirkjumál og í øllum almennum viðurskiftum.

Sambandsflokkurin varð stovnaður í 1906 og er ein liberalur flokkur, sum virkar fyri eini støðugari og frísinnaðari menning av Føroya fólki, búskap-

Varamenn á tingi

 Fólkaflokkurin	 Sjálvstýrisflokkurin
 Sambandsflokkurin	 Tjóðveldisflokkurin
 Javnaðarflokkurin	 Miðflokkurin

Formansskapur løgtingsins

Umsitingin

Skrivstova tingsins røkir vanligar skrivstovuuppgávur fyri løgtingið. Hon skal ráðgeva løgtingsmonnum og er skrivstova fyri løgtingsnevndir. Eisini hevur skrivstovan um hendur Norðurlandaráðið og Útnorráðið og skipar fyri útgávu av Løgtingstíðindum. Øll løgtingsmál verða lögð á heimasíðu løgtingsins, so skjótt tey eru lögð fram. Orðaskiftini kunnu eisini hoyrast á heimasíðuni.

Adressa skrivstovunnar er:

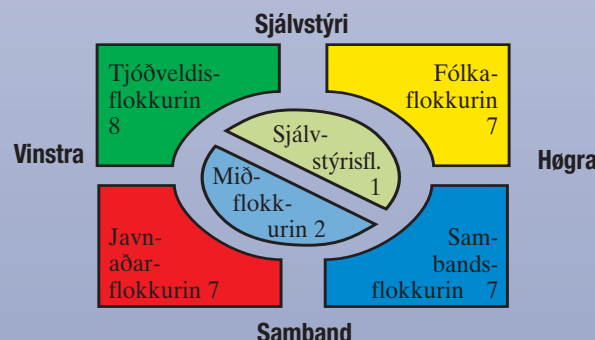
Tinghúsvegur 1-3
Postboks 208
110 Tórshavn
Tlf. 31 10 00 · Fax 31 06 86
E-mail: logting@logting.fo

Súsanna Danielsen
 løgtings-
 skrivstovustjóri

Løgtingið 2004-2008

Myndin vísir grafiskt býti millum flokkarnar:

arliga, mentanarliga og stjórnarliga. Flokkurin gongur inn fyri, í ríkisfelagsskapi við Danmark, at reka ein framburðssinnaðan politikk á øllum økjum.

Føroya Javnaðarflokkur, stovnstur 1925, er ein óheftur sosialdemokratiskur flokkur. Flokkurin vil á fólkaræðisligum grundarlagi byggja sín politikk á, at alt samfelagsgagnligt virksema má skipast út frá umsorgan fyri felags áhugamállum og fyri at fremja vælferð fólksins. Øll menniskju skulu hava somu rættindi at taka lut í arbeiðinum fram móti størri vælferð og einum frælsum lívi.

Fólkaflokkurin, stovnaður í 1940, virkar á kristnari grund fyri politiskum sjálvstýri og búskaparligum sjálvbjargni, so hvør familja og einstaklingur hava frælsi til, eftir evnum, vilja og undir ábyrgd, at leggja egin viðurskipti til rættis í skipaðum rættarligum og sosialum kørnum og við sum minst almennari uppleggging og skattatrysti.

Tjóðveldisflokkurin varð stovnaður í 1948. Flokkurin vil stovnsata føroyskt tjóðveldi. Politikkurin er grundaður á, at fólkaræði skal galda í

øllum viðurskiptum í føroyska samfelagnum. Flokkurin vil, at Føroyar skulu taka lut í altjóða samfelagnum sum sjálvstøðug tjóð við bæði rættindum og skyldum.

Miðflokkurin varð stovnaður 1992 og byggir politikk sín á kristnu læruna. Flokkurin virkar fyri, at kristna lívsáskoðanin skal eyðkenna samfelagið, og at tær politisku avgerðir, sum tiknar verða, eru í samsvar við hesa.

Val til løgtingið

Løgtingið verður valt fyri 4 ár í senn. Løgtingsval kann tó vera, áðrenn valskeiðið er úti, um lögmaður ger av at skriva út val, ella um tingið samtykkir at uppløysa seg sjálv. Lögmaður sendir síðan út kunngerð um val og ásetir valdagin, sum í fyrsta lagi kann vera 6 vikur eftir, at valið er kunngjørt.

Løgtingsvalið 20. januar 2004

Atkvøðurætt: 34.426 Greiddu atkvøðu: 31.788
 Valluttøka: 92,3 %

	Atkv.	%	Tingm.
Fólkaflokkurin	6.530	20,6	7
Sambandsflokkurin	7.501	23,7	7
Javnaðarflokkurin	6.921	21,8	7
Sjálvstýrisflokkurin	1.461	4,6	1
Tjóðveldisflokkurin	6.890	21,7	8
Miðflokkurin	1.661	5,2	2
Hin Stuttligi Flokkurin	747	2,4	

Valrættar- og valbærisaldurin er 18 ár.